

KUDOKSEN PIKALEIKETUTKIMUS

Ts-PADpika, 4051

Tekniset ohjeet ja tiedustelut: Patologian laboratorio, pikanäytelaboratorio (puh. 017-173481) ja päivystävä patologi (puh.044-7113481).

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri, apulaisyllilääkäri Kirsi Hämäläinen (puh.044-7113475, kirsi.m.hamalainen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Kirurgisen toimenpiteen aikana tarvittava tieto maligniteetin toteamiseksi tai poissulkemiseksi sekä kasvaimen tyyppitys, jolla on vaikutusta leikkauksen kulkuun ja laajuuteen.

HUOMIOITAVAA!

- Tutkimusta ei tule käyttää korvaavana tutkimuksena kiireellisenä pyydettäville kudospäätutkimuksille.
- Hematolymfaattisten tautien diagnostiikka tutkimuspyynnöllä: **Ln-PAD, 4049**.
- Tartuntavaarallista kudosta ei tule lähettää pikanäytetutkimukseen turvallisuussyistä.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja keskeiset kliiniset taustatiedot, jotka saattaisivat vaikuttaa patologin tulkintaan. Aina on ilmoitettava mahdollisimman tarkasti näytteenotto-kohta. Läheteeseen merkitään puhelinnumero, mihin patologin vastaus ilmoitetaan. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin.

Eriytispyynnöt, kuten kromosominäyte, pintamarkerit, N-MYC-tutkimus tai mikrobiologiset näytteet, on merkittävä läheteeseen selkeästi.

Jos kudospaleesta on otettu/otetaan paloja esim. tutkimuskäyttöön, tutkimuksen nimi on mainittava läheteessä.

Näyteastia: Tuorenäyte: styroksilevy tai muoviastia, jossa näyte on kosteisiin keittosuolakääreisiin käärittynä.

Näyte: Tuorenäyte, joka edustaa tutkittavaa muutosta mahdollisimman hyvin. Kookkaiden kudospalojen tai kokonaisten suurten elimien lähettämistä ei suositella, koska edustavan kohdan valitseminen laboratoriossa aiheuttaa lisäviivettä tutkimukseen.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Näytteet säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämmössä. Tuorenäyte toimitetaan välittömästi patologian näytteiden vastaanottoon (virka-aikana ma-pe klo 8-15).

Menetelmä: Jääleiketekniikka, jonka värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjauksiä (immunohistokemia) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Värjätty leikkeet tutkitaan mikroskooppilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, jonka perusteella voidaan vastata kysymyksenasetteluun, onko kyseessä maligni vai benigni muutos. Samalla pyritään ottamaan kantaa kasvaimen histologiseen tyyppiin ja erilaistumisasteeseen. Vastauksen jälkeen kudospaleita sulatetaan ja prosessoidaan formaliini fiksaatio -prosessin mukaisesti, jonka perusteella annetaan lopullinen lausunto, johon kuuluu patologisanatomisen diagnoosi (PAD) tekstiosana että taulukkoina.

Virhelähteet: Histopatologinen tulkinta on vaikeampaa jääleikemateriaalista, koska kudoksen morfologia ei ole parafiinileikkeen tasoa. Tulkintaa voivat heikentää kudoksen mahdollinen puristuminen tai nekroosit.

Hyvin pienet kudospaleet eivät välttämättä ole edustavia aiheuttaen rajoituksia tulkinnalle.

- Tekotiheys:** ma-pe virka-aikaan klo 8-15
- Tulos valmiina:** Vastaus ilmoitetaan puhelimitse leikkaavalle lääkärille tavoiteajan (30 minuuttia) puitteissa näytteen saapumisesta.
- Laatija, päivä:** Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 24.8.2020
- Hyväksyjä, päivä:** Vesa Kärjä, 31.8.2020
- Päivitetty, päivä:** Vesa Kärjä, Satu Remes, 27.8.2021

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitujen toimijain T343.

